

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Kadeverbetering Schoutenvaart

Projectnummer: 92572

Projectplan

Op basis van artikel 5.4 van de Waterwet

Auteurs

ir. K.P.A. (Koen) Versmissen, Rijnland
ir. G.A. (Guido) van der Wedden, RIO
ir. T. (Tom) Sikkema, RIO

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	2
Samenvatting.....	3
1. Inleiding.....	4
1.1 Aanleiding en doel	4
1.1.1 Projectomschrijving	4
1.1.2 Projectgebied.....	4
1.2 Waarom een projectplan?	4
1.3 Achtergrond document.....	4
1.4 Leeswijzer	4
2. Beleidskader.....	5
3. Projectbeschrijving.....	6
3.1 Eisen en randvoorwaarden	6
3.2 Uitgevoerde onderzoeken.....	6
3.3 Toelichting op het plan.....	6
3.4 Vergunningen, ontheffingen.....	7
4. Wijze van uitvoering.....	8
4.1 Planning en fasering.....	8
4.2 Bouwlogistiek	8
5. Consequenties voor derden en (eventuele) compenserende maatregelen.....	9
5.1 Betrokken partijen	9
5.2 Hanteren werkprotocollen flora en fauna	9
5.3 Beperken nadelige effecten	9
5.4 Kappen van bomen.....	9
5.5 Dempen van boezem- en polderwateroppervlak	9
5.6 Legger	9
6. Financiële verantwoordelijkheden	10
6.1 Kosten Rijnland.....	10
6.2 Richtlijnen (nadeel-compensatieregeling).....	10
7. Besluitvorming en procedure	11
7.1 Inspraakprocedure projectplan	11
7.2 Communicatie	11
Bijlage 1: Begrippenlijst	12
Bijlage 2: Tekening projectgebied	14

Samenvatting

Project en wijze van uitvoering

Het is de taak van het hoogheemraadschap van Rijnland (Rijnland) om regionale kaden in zijn beheergebied veilig (voldoende stevig, hoog en breed) te houden. De kades van de Schoutenvaart moeten verbeterd worden. Bij de toetsing van deze kades is namelijk gebleken dat deze niet meer voldoen aan de huidige veiligheidseisen die de Provincie Zuid-Holland in de Waterverordening Rijnland (d.d. 2-12-2009) aan deze kades stelt. Tevens ligt in de Schoutenvaart een vervallen sluis die geen waterstaatkundige functie meer heeft. Deze vormt nu een belemmering in de doorstroming van de Schoutenvaart en dient daardoor verwijderd te worden.

Het projectgebied ligt ten zuidoosten van Ter Aar en ten noordoosten van Alphen aan den Rijn en bestaat uit de kadestrekkingen van de Schoutenvaart. Deze kaden liggen in drie polders: aan de noordzijde van de Schoutenvaart bevinden zich de kaden van de Verenigde Bloklandse- en Korteraarsepolder, aan de uiterste zuidoostzijde de kaden van de Drooggemaakte Hoef- en Schoutenpolder en aan de rest van de zuidkant bevinden zich de kaden van de Zuid- en Noordeinderpolder. De lengte aan te verbeteren kaden is ongeveer 3,5 km.

Bij het ontwerp gaat de voorkeur, conform het beleid van Rijnland verwoord in de nota Waterkeringen, uit naar een kadeverbetering, uitgevoerd in klei (robuust en adaptatief). Daarvoor zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd en is een kadeverbeteringsplan opgesteld. De kadeverbetering bestaat in hoofdzaak uit het integraal verhogen van de kruin van de kade, het versterken van het binnentalud en/of buitentalud van de kade en het vernieuwen en/of aanbrengen van damwanden en/of beschoeiingen. Na uitvoering van deze aanpassingen voldoet de kade aan de vereiste veiligheidsnorm. Met oog voor andere belangen, wordt de huidige inrichting van het gebied zoveel mogelijk gehandhaafd.

Vanwege de weinig draagkrachtige ondergrond zijn op locaties met grote ophogingen verschillende ophoogslagen nodig. Tussen deze ophoogslagen zijn rusttijden noodzakelijk, om negatieve gevolgen voor de stabiliteit van de kade tijdens de uitvoering te voorkomen. De uitvoering van de kadeverbetering is gepland vanaf 2012. Naar verwachting zullen in een periode van in totaal twee jaar de werkzaamheden inclusief rusttijden afgerond zijn.

Mitigerende/compenserende maatregelen

Om nadelige effecten van de kadeverbetering ongedaan te maken of te beperken, zijn of worden de volgende maatregelen getroffen:

- Om de flora en fauna te beschermen, wordt er gewerkt volgens werkprotocollen flora en fauna;
- Er worden diverse beheersmaatregelen getroffen om nadelige effecten (zoals geluidsoverlast, verkeershinder, langere uitvoeringsduur en onveilige situaties) te voorkomen of te beperken;
- Er worden geen bomen gekapt;
- Er wordt geen boezem- of polderwater gedempt.

Projectplan

Ten behoeve van de kadeverbetering zullen de afmetingen en/of constructie van de kade worden gewijzigd. Artikel 5.4 van de Waterwet legt op dat bij aanleg of wijziging van een waterstaatswerk (in dit geval de kade), door of vanwege de beheerder een projectplan opgesteld moet worden. Daarom is dit plan opgesteld.

Nadere informatie is desgewenst op te vragen bij projectleider, de heer K. Versmissen (e-mail: koen.versmissen@rijnland.net) van Rijnland.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

1.1.1 Projectomschrijving

Het hoogheemraadschap van Rijnland (verder 'Rijnland') heeft onder andere als taak om de regionale kaden in zijn gebied veilig (voldoende stevig, hoog en breed) te houden. Rijnland heeft in verband met de provinciale Waterverordening Rijnland het programma Regionale keringen opgezet. Dit programma heeft tot doel om in 2020 alle regionale keringen binnen het beheergebied van Rijnland te toetsen en te laten voldoen aan de door de provincie in de verordening gestelde eisen.

De kades langs de Schoutenvaart beschermen de inwoners en de bebouwing in drie polders tegen het boezemwater. Uit de toetsing (2011) is gebleken dat deze kades niet voldoen aan de gestelde eisen. Dit betekent dat deze kades verbeterd moeten worden. Het doel van de kadeverbetering is om de primaire functie van de kades, namelijk het waterkeren, weer op het vereiste niveau te brengen. In dit projectplan kunt u lezen hoe Rijnland de versterking wil uitvoeren. Tevens ligt in de Schoutenvaart een vervallen sluis die geen waterstaatkundige functie meer heeft. Deze vormt nu een belemmering in de doorstroming van de Schoutenvaart en dient daardoor verwijderd te worden.

1.1.2 Projectgebied

Het projectgebied ligt ten zuiden van Ter Aar en ten noordoosten van Alphen aan den Rijn en bestaat uit de kadestrekkingen van de Schoutenvaart. Deze kades liggen in drie polders: aan de noordzijde van de Schoutenvaart bevinden zich de kaden van de Verenigde Bloklandse- en Korteraarsedijk, aan de uiterste zuidoostzijde de kaden van de Drooggemaakte Hoef- en Schoutenpolder en aan de rest van de zuidkant bevinden zich de kaden van de Zuid- en Noordeinderpolder. De lengte aan te verbeteren kaden is ongeveer 3,5 km.

Op de plankaart in bijlage 2 zijn de te verbeteren strekkingen weergegeven. In kleur is weergegeven welke strekkingen kadeverbetering betreffen, waar groot onderhoud plaatsvindt en welke delen met behulp van een constructieve oplossing (damwand) worden verbeterd.

1.2 Waarom een projectplan?

In het kader van dit project gaat de kade aangepast worden. Ingevolge artikel 5.4, eerste lid van de Waterwet, geschiedt de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk (in dit geval de kade), door of vanwege de beheerder, overeenkomstig een daartoe door hem vast te stellen projectplan.

Op grond van het tweede lid van artikel 5.4 dient het plan tenminste een beschrijving te bevatten van het betrokken werk, de wijze waarop het wordt uitgevoerd en een beschrijving van de te treffen voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk. Deze drie wettelijk minimaal vereiste zaken zijn respectievelijk in hoofdstuk 3, 4 en 5 opgenomen.

Dit plan wordt ter inzage gelegd met het doel om belanghebbenden de mogelijkheid te bieden kennis te nemen van het project. Als u het niet eens bent met dit plan, dan kunt u uw zienswijze hierop kenbaar maken.

1.3 Achtergrond document

De in dit plan gepresenteerde ontwerpen en werkzaamheden zijn gebaseerd op uitgangspunten en berekeningen uit het voorontwerp. Het rapport van het voorontwerp is apart opvraagbaar bij de heer K. Versmissen per e-mail via koen.versmissen@rijnland.net.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de beleidskaders van het project beschreven. In hoofdstuk 3 wordt het project beschreven. In hoofdstuk 4 wordt de uitvoeringswijze beschreven en in hoofdstuk 5 de te treffen voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van nadelige gevolgen van de uitvoering van het project. Hoofdstuk 6 gaat in op de financiële consequenties. Hier wordt de nadeelcompensatieregeling van Rijnland beknopt toegelicht. Hoofdstuk 7 tenslotte geeft een overzicht van de procedure die wordt gevolgd om het projectplan vast te stellen.

2. Beleidskader

Rijnland zorgt al eeuwenlang voor de (water)veiligheid in zijn gebied. Rijnland is verantwoordelijk voor de zorg van de waterkeringen. In de komende jaren zullen factoren als klimaatontwikkeling, zeespiegelstijging en bodemdaling grote invloed hebben op deze veiligheidstaak. Door bevolkingsgroei neemt de druk op de schaarse ruimte binnen het beheersgebied van Rijnland toe. Waterkeringen worden niet alleen meer voor veiligheid gebruikt, maar ook steeds vaker voor andere functies gebruikt zoals wonen, werken en infrastructuur. Dit medegebruik kan echter gevolgen hebben voor de sterkte van een waterkering en het risico op het falen van de waterkering nadelig beïnvloeden.

Bij het beheer van waterkeringen door Rijnland staan een robuust ontwerp van waterkeringen en adaptief beleid centraal. De hoofddoelstelling van het beheer van de waterkeringen is: *het op het vereiste niveau brengen en houden van de waterkerende functie van de regionale en primaire keringen, nu en in de toekomst met oog voor andere belangen.*

Normering

Sinds 2 december 2009 de provinciale Waterverordening Rijnland van kracht. In deze verordening staat aan welke normen de regionale waterkeringen moeten voldoen. Aan elke regionale waterkering is door de provincie een kadeklasse (of IPO-veiligheidsklasse) toegekend. De indeling is gebaseerd op de economische schade die kan optreden bij het falen van de waterkering en de veiligheid van het achterliggende gebied. De indeling loopt van kadeklasse I tot en met V. Hierbij is klasse V toegekend aan polders met een hoge economische schade bij overstromen.

De waterkering van de Verenigde Bloklandse- en Korteraarsepolder dienen aan IPO-klasse III te voldoen en de waterkeringen van de Drooggemaakte Hoef- en Schoutenpolder en de Zuid- en Noordeinderpolder aan IPO-klasse IV.

Medegebruik

Naast het garanderen van veilige en toekomstvaste keringen wil Rijnland in zijn beleid ook ruimte geven voor medegebruik, mits dit de vereiste veiligheid van de waterkering en de onderhoudsmogelijkheden nu en in de toekomst niet aantast.

Keur

Om veiligheid tegen overstromingen te bieden kent het Hoogheemraadschap van Rijnland gebods- en verbodsbepalingen. Deze zijn opgenomen in "De keur van het Hoogheemraadschap van Rijnland 2009". In aanvulling op de keur maakt Rijnland beleid over hoe zij in de praktijk omgaat met de gebods- en verbodsbepalingen uit de keur (vrijstelling kan onder voorwaarden worden o.a. verkregen met behulp van de watervergunning). Het regionale waterkeringenbeleid van Rijnland is vastgelegd in de Nota Waterkeringen. De keur definieert verschillende zones (kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone: zie hoofdstuk 4.5) In deze zones gelden verschillende verbodregimes zoals neergelegd in de legger waterkeringen.

3. Projectbeschrijving

3.1 Eisen en randvoorwaarden

Voor de eisen en uitgangspunten voor dit project wordt verwezen naar het projectspecifiek PvE:

- R-02: 'Projectspecifiek programma van eisen Kadeverbetering Vriesekoopschepolder, langs de Drecht en langs de Schoutenvaart', versie 3D, 15 maart 2012.

3.2 Uitgevoerde onderzoeken

Voorafgaand aan de ontwerpwerkzaamheden voor het project kadeverbetering Schoutenvaart zijn diverse onderzoeken uitgevoerd, waaronder:

- Geotechnisch onderzoek;
- Landmeetkundige werkzaamheden;
- Veldinventarisatie flora en fauna;
- Quickscan archeologie;
- Quickscan cultuurhistorie;
- Quickscan niet-gesprongen conventionele explosieven;
- Inventarisatie kabels en leidingen;
- Inventarisatie overige objecten.

3.3 Toelichting op het plan

Voor een overzicht van de werkzaamheden in het kader van de kadeverbetering wordt verwezen naar de plankaart in bijlage 2 bij dit projectplan.

Voor de volledige technische invulling van de kadeverbetering grondoplossingen wordt verwezen naar de volgende rapporten:

- R-07: 'Definitief Ontwerp Kadeverbetering Schoutenvaart', versie 3D, maart 2013;
- R-08: 'Definitief Ontwerp Berekeningen Kadeverbetering Schoutenvaart', versie 3D, maart 2013;

In deze rapportages wordt ook de uitvoeringswijze beschreven.

Hieronder wordt het ontwerp kort beschreven.

Hoogte

De kadeverbetering bestaat uit een ophoging van de kruin van de kades van de Zuid- en Noordeinderpolder en Drooggemaakte Hoef- en Schoutenpolder tot NAP + 0,20 m en de kades van de Verenigde Bloklandse en Korteraarsepolder tot NAP + 0,15 m. De kruin wordt tevens verbreed naar 1,5 meter met het oog op bestendig beheer en onderhoud.

Bij het groot onderhoud aan de kaden van de Verenigde Bloklandse en Korteraarsepolder wordt de kade opgehoogd tot NAP + 0,0 m.

Binnenwaartse stabiliteit

Om de binnenwaartse stabiliteit van de kade te vergroten, wordt de kade polderwaarts verbreed door het binnentalud te verflauwen. De kade van de Drooggemaakte Hoef- en Schoutenpolder wordt tevens voorzien van een steunberm.

Buitenwaartse stabiliteit

Ten behoeve van de buitenwaartse stabiliteit van de kade wordt langs de Schoutenvaart een beschoeiing aangebracht. Daar waar dit voor de stabiliteit van de kade noodzakelijk is, wordt deze beschoeiing verankerd.

Materiaal

De aanvulling van het buitentalud, kruin en binnentalud bestaat volledig uit verdichte klei. De beschoeiingen worden uitgevoerd in Bankirai hout (FSC-gecertificeerd, d.w.z. afkomstig uit verantwoord beheerde bossen).

Verwijderen sluis

In de Schoutenvaart ligt een vervallen sluis die geen waterstaatkundige functie meer heeft. Deze vormt nu een belemmering in de doorstroming van de Schoutenvaart en dient daardoor verwijderd te worden.

Grondverwerving

Er is geen sprake van grondwerving.

3.4 Vergunningen, ontheffingen

Voor dit project wordt bij de gemeente Nieuwkoop een Omgevingvergunning aangevraagd. Er wordt een melding gedaan voor het verwijderen van de sluis. Er zijn geen kapvergunningen voor bomen of ontheffing ten aanzien van flora en fauna aangevraagd.

4. Wijze van uitvoering

4.1 Planning en fasering

Vanwege de weinig draagkrachtige ondergrond kunnen de grondaanvullingen niet in één keer aangebracht worden. Afhankelijk van de benodigde grondaanvullingen en de bodemgesteldheid moet de ophoging in meerdere ophoogslagen worden uitgevoerd. Tussen de verschillende ophoogslagen is een rusttijd noodzakelijk, anders zijn er negatieve gevolgen voor de stabiliteit van het binnentalud.

De wijze van uitvoering zal nader bepaald worden door de uitvoerende partij, binnen de daarvoor door Rijnland in het bestek vastgestelde eisen. De werkzaamheden zullen gefaseerd worden uitgevoerd over een periode van circa 2 jaar.

4.2 Bouwlogistiek

Voor het project wordt er grond (klei) en ander materiaal (o.a. palen en damwanden voor de oeverconstructie) getransporteerd naar de projectlocatie. Daarnaast vindt er ook binnen de werkgrenzen grondverzet plaats. Het materiaal mag niet over de kruin of de teen van de kade vervoerd worden in verband met de lage draagkracht van de ondergrond.

5. Consequenties voor derden en (eventuele) compenserende maatregelen

5.1 Betrokken partijen

Iv-Infra verzorgt vanuit RIO¹ voor Rijnland het ontwerp van de kadeverbetering langs de Schoutenvaart. Deze ontwerpwerkzaamheden zijn in overleg met de omwonenden in de polders uitgevoerd. Daarnaast is er overleg geweest met de gemeente, provincie, nutsbedrijven en plaatselijke natuurorganisaties.

5.2 Hanteren werkprotocollen flora en fauna

Er wordt gewerkt volgens de werkprotocollen Flora- en Faunawet van Rijnland, waardoor er geen schadelijke effecten zijn voor alle voorkomende soorten. In deze werkprotocollen staat hoe in de praktijk omgegaan moet worden met de Flora- en Faunawet en de daarin opgenomen zorgplicht. Aanvullend daarop worden toegesneden ecologische werkprotocollen gevolgd bij de uitvoering. Al deze maatregelen (zoals wegvangen van diersoorten en gefaseerd werken) zorgen ervoor dat er geen nadelige effecten zijn op de flora en fauna, waardoor er geen ontheffing nodig is.

5.3 Beperken nadelige effecten

Er worden beheersmaatregelen getroffen om nadelige effecten (zoals geluidsoverlast, verkeershinder, langere uitvoeringsduur en onveilige situaties) te voorkomen of te beperken.

Om de overlast van deze transporten tot het minimum te beperken is de bouwlogistiek binnen dit project een belangrijk onderdeel van de uitvoering. Transport buiten het projectgebied zal zoveel mogelijk plaatsvinden over de hoofdwegen. Gezien de slechte bereikbaarheid van de kade zal het transport binnen het projectgebied zo veel mogelijk via het water plaatsvinden. De werkzaamheden zullen overdag plaatsvinden, en niet in weekends of feestdagen.

Voorafgaand aan het werk zal de huidige situatie opgenomen worden (van wegen, gebouwen en belendingen).

5.4 Kappen van bomen

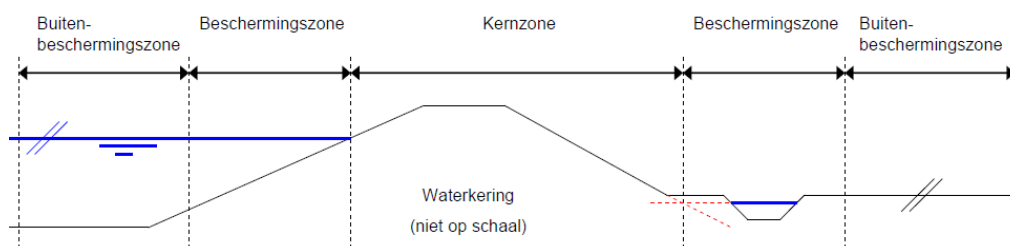
Er worden in dit project geen bomen gekapt.

5.5 Dempen van boezem- en polderwateroppervlak

Er wordt geen boezem- of polderwater gedempt. Er hoeft dan ook geen wateroppervlak gecompenseerd te worden.

5.6 Legger

In de legger is de ligging van de kernzone, de beschermingszone en de buitenbeschermingszone vastgelegd. Ter bescherming van de waterkering zijn voor deze zones regels opgesteld in de Keur.

Zonering van de waterkering

Daarnaast is in de legger vastgelegd welke persoon of instantie verantwoordelijk is voor het onderhoud (de onderhoudsplichtige) en wat voor onderhoud de onderhoudsplichtige moet uitvoeren (onderhoudsverplichtingen).

Na afronding van de kadeverbetering zal, indien noodzakelijk, de legger aangepast worden aan de nieuwe situatie.

¹ RIO: Een consortium van de ingenieursbureaus RPS-BCC, Iv-Infra en Oranjewoud

6. Financiële verantwoordelijkheden

6.1 Kosten Rijnland

De uitvoering van het plan ten behoeve van de kadeverbetering Schoutenvaart wordt gefinancierd door Rijnland.

6.2 Richtlijnen (nadeel-compensatieregeling)

Rijnland heeft op 16 maart 2010 richtlijnen voor het toekennen van vergoedingen bij kadewerken vastgesteld. Tevens geldt de wettelijke 'Verordening schadevergoeding Rijnland 2012' (nadeelcompensatie).

Dat betekent dat Rijnland in de planfase met een benadeelde in gesprek gaat om een probleem 'in het werk' op te lossen. Mocht Rijnland het niet in de minne kunnen schikken, dan kan alsnog gedoogplicht worden opgelegd en kan de betreffende belanghebbende een beroep doen op de schadeverordening (schadeadviescommissie).

7. Besluitvorming en procedure

7.1 Inspraakprocedure projectplan

De procedure die voor dit projectplan wordt gevolgd is de reguliere (korte) procedure op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Verloop procedure:

- Het projectplan wordt vastgesteld door het dagelijks bestuur van Rijnland (college van dijkgraaf en hoogheemraden).
- Na publicatie kunnen belanghebbenden gedurende 6 weken een bezwaarschrift indienen tegen het projectplan.
- Na de behandeling van een ingediend bezwaarschrift en een beslissing op bezwaar, kan tegen deze beslissing beroep worden ingediend bij de rechtbank.

7.2 Communicatie

Voor dit project is een actorenanalyse (gebiedsanalyse) uitgevoerd, waarin de verschillende belanghebbenden en hun belangen zijn geïdentificeerd en geanalyseerd. Dit zijn zowel formele belanghebbenden, zoals overheden en vergunningverlenende instanties, als burgers, bedrijven of maatschappelijke organisaties.

Naar aanleiding hiervan is een communicatieplan voor de ontwerpfase opgesteld. Op basis van dit communicatieplan is met diverse belanghebbenden gecommuniceerd:

- Er is met de grondeigenaren overleg gevoerd waarbij het Voorontwerp is doorgenomen;
- Er is contact gezocht met diverse kabel- en leidingbeheerders in het gebied;
- Er is contact geweest met de Provincie Zuid-Holland en de gemeente Nieuwkoop.

Bijlage 1: Begrippenlijst

<i>Aanleghoogte</i>	Kruinhoogte van de dijk onmiddellijk na aanleg.
<i>Adaptief beleid</i>	Adaptief beleid vertaalt zich voor waterkeringen in het maken van ruimtelijke reserveringen of voor kunstwerken in het maken van ontwerpen voor nieuwbouw of reconstructie van kunstwerken die eenvoudige verzwaring of verbreding in de toekomst mogelijk maken.
<i>Beheer</i>	Het geheel van activiteiten dat noodzakelijk is om te waarborgen dat de functies van de waterkering blijven voldoen aan de daarvoor vastgestelde eisen en normen.
<i>Beschoeiing</i>	Wand bestemd om grond te keren.
<i>Binnentalud</i>	Hellend vlak van het dijklichaam aan de binnendijkse zijde van de kade.
<i>Binnenwaarts</i>	Aan de bewoonde zijde of polderzijde van de kade.
<i>Buitentalud</i>	Hellend vlak van het dijklichaam aan de buitendijkse zijde van de kade.
<i>Boezem</i>	Het stelsel van wateren (meren, vaarten e.d.) dat tot voorlopige berging van het polderwater dient, alvorens het in het buitenwater (zee, rivier) geloosd kan worden. Het water in de boezem kan door sluizen met of zonder bemalingswerktuigen (gemaal) op het buitenwater worden geloosd.
<i>Compenserende maatregel</i>	Maatregel die gericht is op het vervangen van waarden die verloren gaan.
<i>Damwand</i>	Grondkerende constructie, die bestaat uit een verticaal in de grond geplaatste wand.
<i>Erosie</i>	Afslijting door de invloed van het water op het dijklichaam.
<i>Gewoon onderhoud</i>	Ingrepen zoals maaien, schonen, baggeren, snoeien, materiaal en vuil verwijderen en reparaties van schade veroorzaakt door bijvoorbeeld dieren en mensen.
<i>Groot Onderhoud</i>	Onderhoudswerkzaamheden van constructieve aard, zoals vervanging en reconstructie en voor waterkeringen ook ophoging en herstel van door verzakking ontstane scheuren en gaten.
<i>Kade</i>	Waterkering bestaand uit waterkerend grondlichaam.
<i>Keur</i>	Verordening van het hoogheemraadschap, waarin gebods- en verbodsbepalingen zijn opgenomen en waarvan de naleving door sancties kan worden afgedwongen.
<i>Kruin</i>	Het bovenste gedeelte van een dijk.
<i>Kruinhoogte</i>	Niveau of hoogte van de waterkering.
<i>Legger</i>	Een bij besluit van de waterbeheerder vastgesteld register van waterstaatswerken met daarin per waterstaatswerk omschreven waar deze naar ligging, vorm, afmeting en constructie dienen te voldoen. Van de legger maakt deel uit een overzichtskaart, waarop de ligging van waterstaatswerken en daaraan grenzende beschermingszones staat aangegeven (waterwet artikel 5.1).
<i>Mitigerende maatregel</i>	Verzachtende, effectbeperkende maatregel.
<i>Oeverconstructie</i>	Grondkerende constructie ter instandhouding van de gronden gelegen aan de waterloop.

Onderhoud	Het in stand houden van waterkeringen in overeenstemming met de oorspronkelijke of in de legger bepaalde richting, vorm, afmeting en constructie en het vrijhouden daarvan van vuil en overmatige plantengroei. Zie ook groot onderhoud en gewoon onderhoud .
Polder	Op de boezem uitslaand of lozend gebied met geregelde waterstand.
Regionale keringen	Alle direct waterkerende (niet-primaire) kaden die zijn aangewezen en genormeerd op basis van de Verordening Waterkering West-Nederland en op de bijbehorende kaart staan weergegeven. Regionale keringen bieden overwegend bescherming tegen overstroming vanuit binnenwater.
Robuust ontwerp	Een ontwerp dat tijdens de planperiode blijft functioneren zonder ingrijpende en kostbare aanpassingen en tevens uitbreidbaar is. Elke kadeversterking moet daartoe, waar mogelijk, 'integraal' worden opgehoogd met klei. Aan een duurzame, uit grond bestaande kade wordt de voorkeur gegeven boven het toepassen van bijzondere constructies, zoals damwanden en smalle parallelkades/tuimelkades.
Schouw	De schouw is een verzamelnaam voor het specifieke toezicht op watergangen en waterkeringen. De schouw vindt periodiek plaats op basis van een door het bestuur vastgestelde schouwkalender.
Steunberm	Verzwarend grondpakket onderaan de dijk om het dijklichaam extra steun te bieden.
Talud	Hellend vlak van een dijklichaam.
Teen	De lijn die overeenkomt met de snijlijn van het waterkeringstalud met het horizontaal gelegen maaiveld dan wel met de bodem van het aangrenzende water.
Waterhuishouding	Natuurlijke of kunstmatige wijze waarop het aan- en afvoer van water in een gebied verloopt.
Waterkerende constructie	Constructie die onderdeel uitmaakt van een waterkering of de waterkering vervangt.
Waterkering	Kunstmatige hoogten en die (gedeelten van) natuurlijke hoogten of hooggelegen gronden, met inbegrip van daarin of daaraan aangebrachte werken, die een waterkerende of mede een waterkerende functie hebben.
Waterstaatswerk	Oppervlaktewaterlichaam, bergingsgebied, waterkering (zoals kade) of ondersteunend kunstwerk (Waterwet, artikel 1.1).
Zetting	Verticale vervorming van grondlagen, hoofdzakelijk als gevolg van bovenbelasting, de eigen massa en/of het uittreden van water.

Bijlage 2: Tekening projectgebied